

Avalent>Perekonnaasjad ja pärimine>Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Vallitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

itaalia keel

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine**Itaalia****1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?**

Lahutust käsitlevad nõuded on sätestatud seaduses (vt punkt 2). Kohus peab veenduma, et on täidetud õiguslikud tingimused abielu lahutamiseks. Seda tuleb kontrollida isegi juhul, kui mõlemad abikaasad esitavad ühise avalduse abielu lahutamiseks. Abikaasade vaheline kokkulepe ei ole iseenesest veel alus abielu lahutamiseks – seega puudub Itaalias tegelikult võimalus lahutada abielu vastastikusel kokkuleppel: kohus peab alati enne lahutuse võimaldamist tegema kindlaks avalduse esitamise aluseks olevad asjaolud.

Kui abielu sõlmiti tsiviilseadustiku alusel, siis on lahutusega abielu lõpetatud. Kui pooled abiellusid kirikus ning abielu registreeriti nõuetekohaselt sündide, abielude ja surmade tsiviilregistris, lõpetab lahutus abielu tsiviilõiguse tähenduses. Menetluses osaleb prokurör.

Allikad: 1. detsembri 1970. aasta seadus nr 898, nagu seda on muudetud 1. augusti 1978. aasta seadusega nr 436 ja 6. märtsi 1987. aasta seadusega nr 74.

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Ükskõik kumb abikaasa võib esitada avalduse abielulahutuse saamiseks allpool loetletud alustel.

1. Kui pärast abiellumist mõistetakse tema abikaasa lõpliku kohtuotsusega süüdi eriti raskes kuriteos, mille ta pani toime kas enne või pärast abiellumist, nimelt:

talle mõistetakse eluaegne vangistus või enam kui 15aastane vangistus – mis võib sisaldada mitut karistust – tahtliku kuriteo eest, välja arvatud poliitiliste õigusrikkumiste eest või spetsiaalse moraalse ja sotsiaalse väärtusega motiividel (*motivi di particolare valore morale e sociale*) toime pandud õigusrikkumiste eest;

talle mõistetakse vabadusekaotuslik karistus intsesti eest (karistusseadustiku artikkel 564) või seksuaalkuritegude eest vastavalt artiklitele 609**bis** (seksuaalne kuritarvitamine), 609**quarter**, 609**quinquies** või 609**octies** (mis lisati 1996. aasta seadusega nr 66);

talle mõistetakse vabadusekaotuslik karistus poja või tütre mõrva eest või abikaasa, poja või tütre mõrvakatse eest;

talle mõistetakse vabadusekaotuslik karistus, kui ta mõisteti süüdi kahel või enamal juhul üliraske kehavigastuse tekitamises, perekonna toetamise kohustuse mittetäitmisel, perekonnaliikmete või alaealiste väärkohtlemises või vaimse puudega isikute lubamatus mõjutamises, välja arvatud juhul, kui lahutuse taotleja on samuti süüdi mõistetud kui kuriteo kaasosaline või kui paar on kooselu jätkanud.

2. Järgmiste juhtudel:

teine abikaasa on õigeks mõistetud punkti 1 alapunktides b ja c nimetatud intsestis või seksuaalses kuritarvitamises ning kui kohus teeb kindlaks, et kostja ei sobi edasi elama koos perega või pöörduma tagasi pere juurde;

abikaasad on elanud seaduslikult lahus – kas siis vastastikusel kokkuleppel või ühe poole avalduse alusel – vähemalt kolm aastat pärast seda, kui nad pöördusid kohtu poole lahusele menetluse algatamiseks;

kriminaalmenetlus seoses ühe punkti 1 alapunktides b ja c loetletud kuriteoga katkestati, sest kuritegu aegus, kuid lahutust menetlev kohus teeb kindlaks, et kuritegu iseenesest oleks andnud alust võtta isik kriminaalvastutusele;

intsestiga seotud kriminaalmenetlus lõpetati järeldusega, et kriminaalvastutus puudus, sest teoga ei kaasnenu nõ avalikku skandaali;

teine abikaasa on välisriigi kodanikuna lahutanud või tühistanud abielu välismaal või sõlminud välismaal uue abielu;

abielus ei ole jõutud suguaktini;

üks abikaasastest on ametlikult vahetanud sugu – sel juhul võib lahutusavalduse esitada kas sugu vahetanud isik või teine abikaasa.

Kokkuvõttes võib öelda, et kui kõrvale jätta kriminaalõiguse kohased stsenaariumid (mis hõlmavad lisaks rasketes kuritegudes süüdimõistmisele veel ka juhtumeid, kus isik mõistetakse õigeks piiratud süüdivuse alusel, kuriteo aegumise juhtumeid või intsestijuhtumeid, kus puudub kriminaalvastutusele võtmiseks vajalik objektiivne nõue), võivad lahutuse põhjused olla järgmised: lahusele, teise abikaasa poolt abielu tühistamine või lahutamine või uue abielu sõlmimine välismaal ning abielus suguaktini mittejõudmine või soovahetus.

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses**3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)**

Abielu lahutamine hõlmab järgmist.

Kõigepealt lõpetatakse abielulised suhted: abikaasadest saavad taas vallalised isikud, kellel on õigus uuesti abielluda.

Naisele ei jää abikaasa perekonnanime, kui ta on selle lisanud enda perekonnanimele. Kuid taotluse alusel võib kohus lubada naisel jätta alles abikaasa perekonnanime lisaks enda perekonnanimele, kui tõendatakse, et see on naise või laste huvides põhjustel, mille alusel on see õigustatud.

Lahutusega ei lõpe hõimlus ning eelkõige ei kao sellega keeld abielluda otseliinis hõimlasega (tsiviilseadustiku artikli 87 lõige 4).

Välismaalasest abikaasa ei jää ilma kodakondsusest, mille ta abiellumise teel sai.

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Lahutusega lõpeb seaduses sätestatud varaühisus (varaühisus (*comunione legale*)) hõlmab kõiki abikaasade poolt abielu jooksul ühiselt või eraldi tehtud oste, välja arvatud ostetud isiklike asju, mis on loetletud tsiviilseadustiku artiklis 179) ja peatatakse ka mis tahes sääst, mis on kogutud perekonna vajadusi silmas pidades (*fondo patrimoniale*). Kuid sellised säästid jäävad alles seni, kuni kõik lapsed on saanud täisealiseks. Lahutus ei mõjuta muude kokkulepetega hõlmatud ühisvara (*comunione ordinaria*; näiteks kaupu, mis on soetatud enne abielu proportsionaalselt või mis on soetatud abielu käigus, kui oli kokku lepitud, et abielu jooksul hoitakse abikaasade vara eraldi (*separazione dei beni*)): seda liiki varaühisus võidakse lõpetada ühe abikaasa taotluse alusel.

Alaealise lapsega koos elavale vanemale võidakse anda õigus edasi elada abikaasade endises kodus, kui sellesse kodusse elama jäämine on lapse huvides.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Lahutust menetlev kohus näeb ette alaealise lapse ühise hooldusõiguse. Vaid erandjuhtudel antakse lapse ainuhooldusõigus ühele vanemale. Kohus määrab ka kindlaks eeskirjad selle kohta, kui palju aega saab laps veeta selle vanemaga, kellega ta koos ei ela. Kohus annab suuniseid seoses lapse vara haldamisega ning määrab kindlaks, kui suure summaga tuleb toetada alaealise lapse ülalpidamist sellel vanemal, kes ei ela lapsega koos.

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

Abielu lahutamise korral määrab kohus taotluse alusel korrapärase elatise sellele poolele, kellel puuduvad piisavad vahendid või kes ei suuda neid vahendeid hankida objektiivsetel põhjustel. Elatise maksmise kohustus kaob, kui elatise saaja uuesti abiellub. Kui mõlemad pooled sellega nõustuvad, võib elatist maksta ka ühekordse tehingu kaudu, andes kinnisvara omandiõiguse üle elatist saavale abikaasale (täpsemat teavet leiate teabelehel „Elatisnõuded – Itaalia”).

Abikaasa, kes ei maksa lahusel korral või pärast lahutust elatist, paneb toime kuriteo, milleks on oma perekonna abistamisest kõrvalehoidmine (karistusseadustiku artikkel 570).

Lahusel on ka muid tagajärgi. Abikaasal, kes on lahutatud, kuid ei ole uuesti abiellunud, ja kellel on õigus saada elatist, on õigus saada oma osa ka mis tahes lahkumistoetusest, mida teisele abikaasale makstakse. Endise abikaasa surma korral on elusoleval endisel abikaasal õigus saada toitjakaotuspensioni või jagada seda pensioni mis tahes hilisema elusoleva abikaasaga ning saada makseid lahkunud abikaasa pärandvarast, kui ta on finantsraskustes. Seadusega on elatist saaval abikaasal õigus seada abikaasa varale kohtulik hüpoteek või taotleda abikaasa vara konfiskeerimist, kui see on vajalik elatise maksmiseks.

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu” igapäevaelus?

Lahuselu tähendab, et seaduse kohaselt ei pea abikaasad enam koos elama. Pelgalt *de facto* lahuselu ei oma õigusjõudu (välja arvatud olukordades, mis tekkisid enne 1975. aasta reformseaduse nr 151 jõustumist).

Lahuselu ei muuda abielusuhteid kehtetuks, vaid nõrgendab neid.

Lahuselu võidakse võimaldada kohtumääruse alusel või see võib aset leida vastastikusel kokkuleppel.

Allikad: sisulised eeskirjad on sätestatud tsiviilseadustikus (artiklid 150 jj; pärandiga seotud küsimustes vt artiklid 548 ja 585).

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Kohtulikuks lahuseluks – s.t lahuselu kohtumääruse alusel – on vaja jõuda järeldusele, et abikaasad ei ole enam suutelised koos elama.

Kui see tingimus on täidetud, teeb kohus lahuselumääruse ühe abikaasa taotlusel ning seda isegi teise abikaasa soovide vastaselt.

Erandjuhul võib kohus määrata, et lahuselu eest vastutab üks abikaasadest: see mõjutab elatise määramist lahuselu jooksul ja pärast lahutust ning pärimisõigusi. Menetluses osaleb prokurör.

Lahuselu vastastikusel kokkuleppel põhineb abikaasade vahelisel kokkuleppel, kuid jõustub alles pärast kohtu heakskiidu saamist. Kohus peab tagama, et abikaasade poolt saavutatud kokkulepped vastavad perekonna esmatähtsatele huvidele. Eelkõige juhul, kui lapse hooldusõigust ja ülalpidamist käsitlevad kokkulepped ei ole lapse huvides, kutsub kohus pooled uuesti kokku ja nõuab vajalike muudatuste tegemist. Kui pooled seda nõudmist ei täida, võib kohus keelduda lahuselu heakskiitmisest.

6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?

Isiklik suhe: lahuselu (kohtumääruse alusel või vastastikusel kokkuleppel) kõrvaldab kohustuse pakkuda kooseluga seonduvat mis tahes liiki abi. Samuti kaob isaduse eeldus. Naine ei jää ilma abikaasa perekonnanimest, kui ta on selle lisanud oma nimele, kuid mehe palvel võib kohus keelata naisel selle kasutamise, kui selline kasutamine võib tekitada mehele tõsisit kahju. Samuti võib kohus lubada naisel hoiduda mehe perekonnanime kasutamisest, kui selline kasutamine võiks naist kahjustada.

Ühisvara omandiõigus: lahuselu tulemusel lõpeb seaduslik varaühisus (*comunione legale*).

Vanemlik vastutus: lahuselu lubav kohus teeb otsuse mis tahes alaealise lapse hooldusõiguse kohta ja määrab kindlaks lapsetoetuse summa, mida peab maksma see vanem, kes ei ela lapsega koos (või kui ühel vanemal on lapse ainuhooldusõigus, siis see vanem, kellele hooldusõigust ei antud). Kui määratakse kindlaks, kellel on õigus elada perekonna kodus, siis on lapsega elaval vanemal eelisõigus (täpsema teabe saamiseks vt teabeleht „Lapse isikuhooldus- ja külastusõigus”).

Kohustus maksta toetust: taotluse korral annab kohus sellele abikaasale, kes lahuselu eest ei vastuta, õiguse saada abikaasalt elatist, kui tal endal puuduvad piisavad sõltumatud vahendid. Puudust kannataval abikaasal on õigus saada elatist, s.t ülalpidamiseks vajalikku korrapäraselt makstavat summat isegi siis, kui tema on vastutav lahuselu eest (täpsema teabe saamiseks vt teabeleht „Elatisnõuded – Itaalia”).

Elatise automaatne kohandamine inflatsioonist tulenevalt on sõnaselgelt ette nähtud lahutatud paaride puhul. Kohtupraktikaga on seda laiendatud ka lahus elavate paaride suhtes.

Laste hooldusõigust ja lastele makstava elatise arutamist käsitlevas kohtumääruses kehtestatud meetmeid võib hiljem muuta. Elatise mittemaksmine kujutab endast kuritegu karistusseadustiku artikli 570 alusel.

Lahuselu koos vastutusega ja ilma vastutusega: lahus elavatel abikaasadel, kes ei vastuta lahuselu eest, on jätkuvalt samasugune pärimisõigus, nagu koos elavatel abikaasadel.

Lahuselu eest vastutavatel abikaasadel on ainult õigus saada elatist surnud abikaasa pärandvarast ning sedagi ainult juhul, kui pärimismenetluse ajal oli neil õigus saada surnud abikaasalt elatist (tsiviilseadustiku artiklid 548 ja 585).

Muud tagajärjed: kohustuste täitmata jätmise korral annab lahuselu käsitlev kohtumäärus õiguse seada abikaasa varale kohtulik hüpoteek ning õigustatud isiku taotluse alusel võib kohus ette näha vastutava abikaasa varade konfiskeerimise või teha töötasu arestimise määruse.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?

Tsiviilseadustiku artikli 117 ja sellele järgnevatel artiklite kohaselt võib abielu kehtetuks tunnistada mitmel eri juhul. Kehtetuks tunnistamine saab kõige paremini kaaluda, kui vaadelda kehtetuks tunnistamise aluseid ja iga juhtumi suhtes kohaldatavaid õigusakte.

Abielu on kehtetu, kui sellele on omane üks seaduses sätestatud puudus, kuid selle puuduse alusel abielu kehtetuks tunnistamiseks tuleb kohtule esitada hagi.

Abielu kehtetuks tunnistamise hagi ei kandu üle pärijatele, välja arvatud juhul, kui kohtuotsuse tegemine on juba käsil. Menetluses osaleb prokurör.

Allikad: sisulised eeskirjad on esitatud tsiviilseadustiku artiklites 117–129bis.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Abielu võib olla kehtetu allpool loetletud põhjustel (tsiviilseadustiku artikkel 117 jj).

Üks abikaasadest oli ikka veel abielus: kehtetus on absoluutne ja võõrandamatu. Avalduse võib esitada ükskõik kumb abikaasadest, otsene üleneja sugulane, prokurör või õigustatud huvi omav mis tahes isik.

Impedimentum criminis: abielu sõlmivad kaks isikut, kellest üks on süüdi mõistetud teise isiku abikaasa mõrvas või mõrvakatses. Kehtetus on absoluutne ja võõrandamatu ning sellele alusele võib tugineda ükskõik kumb abikaasadest, prokurör või õigustatud huvi omav mis tahes isik.

Abielu ei saa sõlmida ühe abikaasa vaimse küündimatuse tõttu. Sellist küündimatust kinnitava määruse võib väljastada isegi pärast abielu sõlmimist, kui tõendatakse, et küündimatus eksisteeris juba abielu sõlmimise ajal. Abielu võib vaidlustada eestkostja, prokurör või õigustatud huvi omav mis tahes isik.

Üks abikaasadest oli otsusevõimetu (*incapacità naturale*). Abielu võib vaidlustada see abikaasa, kes – kuigi teda ei ole tunnistatud teovõimetuks – tõendab, et ta oli abielu sõlmimise ajal otsusevõimetu. Avaldust ei saa esitada juhul, kui abikaasad on elanud koos üle aasta alates hetkest, mil avalduse esitaja vaimutegevus taastus.

Üks abikaasadest oli alaealine. Avalduse võib esitada ükskõik kumb abikaasadest, prokurör või vanemad. Alaealise õigus esitada avaldus kaob, kui on möödunud aasta tema täisealiseks saamisest.

Abikaasade vahel olid veresugulus- või hõimlussidemed, lapsendaja ja lapsendatu sidemed või põlvnemissidemed. Sellele alusele võib abielu kehtetuks tunnistamise taotlemisel tugineda ükskõik kumb abikaasadest, prokurör või õigustatud huvi omav mis tahes isik, välja arvatud siis, kui abiellumisest on möödunud vähemalt aasta ja kui tegemist on juhtumiga, mille puhul oleks võinud saada abiellumiseks vajaliku loa nendest sidemetest olenemata.

Vägivald, hirm ja eksimus: nõusolek abiellumiseks saadi vägivalda abil või selle tõttu, et valitses erakordselt suur hirm seoses sündmustega, mille üle abikaasal puudus kontroll, või oli tegemist vale isikuga või eksiti abikaasa olulistest omadustest, nagu on sätestatud tsiviilseadustiku artiklis 122. Avalduse võib esitada abikaasa, kes andis eksliku nõusoleku abiellumiseks tulenevalt neist alustest, välja arvatud juhul, kui abikaasad on elanud koos aasta pärast seda, kui vägivaldaohut on möödunud või hirmuallikas kõrvaldatud või pärast seda, kui eksimus avastati.

Simuleerimine: abielu võib vaidlustada ükskõik kumb abikaasadest, kui nad sõlmisid abielu, leppides kokku mitte täita kohustusi või mitte kasutada õigusi, mis tulenevad abielust. Abielu kehtetuks tunnistamise avaldus tuleb esitada ühe aasta jooksul pärast abiellumist. Sellist avaldust ei saa esitada, kui abikaasad on elanud mehe ja naisena koos pärast abiellumist kasvõi lühikest aega.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Kui abikaasad toimisid heas usus (s.t nad ei olnud abiellumise ajal takistustest teadlikud), loetakse abielu kehtivaks kuni selle kehtetuks tunnistamiseni ning abielu saab kehtetuks tunnistada alates hetkest, mil selle kohta tehakse määrus (arvatava abielu põhimõte (*matrimonio putativo*)). Abielu ajal sündinud või eostatud lapsi peetakse seaduslikeks ning seetõttu kohaldatakse nende suhtes eeskirju, mida kohaldatakse lastega paaride lahusele puhul.

Kohus võib samuti ette näha, et üks abikaasadest teeb teisele korrapäraseid makseid maksimaalselt kolme aasta jooksul, kui teisel abikaasal puuduvad piisavad vahendid ja ta ei ole uuesti abiellunud.

Kui vaid üks abikaasa toimis heas usus, on abielul tagajärjed selle abikaasa ja võimalike laste kasuks. Pahatahtlikult toimunud abikaasa peab maksma õiglast hüvitist, mis vastab kolme aasta elatisele, ning maksma täiendavat elatist, kui ühelgi teisel isikul ei ole toetamiskohustust.

Kui mõlemad abikaasad toimisid pahatahtlikult, on abielul tagajärg abielu ajal sündinud või eostatud laste jaoks, välja arvatud juhul, kui abielu tunnistatakse kehtetuks bigaamia või inestesti tõttu. Bigaamia tõttu kehtetuks tunnistatud abielus sündinud lapsed võivad saada väljaspool abielu sündinud tunnustatud isadusega lapse staatuse.

Eeldatakse heausksust, mis pidi olema olema vaid abiellumise ajal.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?

Puuduvad sätted abielulahutusega (või lahuseluga) seotud küsimuste alternatiivsete lahendamismeetodite kohta. Pooltel on vaba juurdepääs perekonnavaheandmete teenustele, et jõuda kokkuleppele laste hooldusõigust käsitlevates küsimustes.

Samuti võivad nad sõlmida ühiseid rahalisi kokkuleppeid laste või ükskõik kumma abikaasa toetamiseks.

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

Lahutusmenetluse suhtes kohaldatavaid eeskirju kohaldatakse *mutatis mutandis* ka lahuselumenetluse suhtes. Vähemalt määral kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklit 706 jj.

Menetlus kujutab endast spetsiaalset asjaolusid selgitavat menetlust, mida reguleeritakse eelkõige algetapis tavapäraste menetluste suhtes kohaldatavatest eeskirjadest erinevate eeskirjadega (põhimõtteliselt on tegemist kaheastmelise protsessiga: lepitusetapp ja uuriva kohtumenetluse etapp).

Kohtualluvus: pädev kohus on abikaasade viimase ühise elukoha järgne või mis tahes muu seaduses (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 706) sätestatud asukoha madalama astme kohus (*tribunale*), mis koosneb kohtunike kolleegiumist, või kui kostjaga ei ole võimalik ühendust saada või kui kostja asub välismaal, siis hageja elu- või asukohajärgne kohus. Kui mõlemad pooled elavad välismaal, võib asja menetleda riigi mis tahes kohus. Kui abielu lahutatakse vastastikusel kokkuleppel, võivad abikaasad valida kohtualluvuse määramiseks ükskõik kumma abikaasa elu- või asukoha.

Menetlus: abielu lahutamise avaldus kujutab endast kohtule esitatavat hagiavaldust (*ricorso*), mis esitatakse pädeva kohtu kantseleile. Avaldusele tuleb lisada mis tahes tõendavad dokumendid, kuid need võib esitada ka kohtuistungil. Hageja peab tagama, et teisele abikaasale antakse teada avaldusest ja kohtu eesistuja määrusest, milles määratakse kindlaks abikaasade kohtuistungil kuupäev. Kui esimesel kohtuistungil ei õnnestu abikaasasid lepitada, teeb kohtu eesistuja eelmäärused abikaasade ja nende laste huvides ning määrab kuupäeva, millal toimub istung menetlevas kohtus, kes uurib juhtumit vastavalt tõendeid käsitlevatele tavapärastele eeskirjadele.

Lahutus ühise avalduse alusel: ühise avalduse korral on nõutav, et abikaasad oleksid nõus nii lahutuse kui ka nende lapsi ja finantssuhteid käsitlevate tingimustega. Menetlus on lihtsustatud.

Allikad: 1970. aasta seadus nr 898 muudetud kujul; lahusele korral kohaldatakse ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikleid 706–711.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Riigilt on võimalik saada menetlusabi (*patrocinio a spese dello Stato*) ning kasutada seega õigusesindaja abi, ilma et tuleks tasuda advokaaditasusid ja muid kohtukulusid. Menetlusabi on kättesaadav ka Itaalias seaduslikult elavatele välisriigi kodanikele. Abikõlblikkuse tingimused on esitatud seaduses nr 1990/217 ning õigusabi käsitleval teabelehel. Menetlusabi taotlus tuleb esitada asjaomasele advokatuurile (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); vt advokatuuri veebisaidid (näiteks Rooma advokatuuri veebisait) ja justiitsministeeriumi veebisait.

Allikad: 1990. aasta seadus nr 217, nagu seda on muudetud 2001. aasta seadusega nr 134.

13 Kas abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Lahusele, lahutust või abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva määruse saab vaidlustada. Mittelõplikke kohtuotsuseid, mis on seotud lahutusmenetlusega (näiteks kohtuotsus abikaasade staatuse kohta) või lahuselumenetlusega (näiteks kohtuotsused vastutuse või elatise maksmise kohta), ei saa hiljem vaidlustada, s.t neid ei saa vaidlustada koos lõpliku otsuse peale esitatava apellatsiooniga, vaid need otsused tuleb vaidlustada seaduses sätestatud tavapärase tähtaja jooksul.

14 Milline on abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Kohaldatakse 27. novembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 2201/2003. Sellega nähakse ette kõigis ELi liikmesriikides kohaldatav standardmenetlus.

Tunnustamine toimub automaatselt. Sellepärast puudub vajadus mis tahes erimenetluse järele, et ajakohastada liikmesriigi abielu-, sünni- ja surmaregistrit pärast lahutust, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva kohtuotsuse tegemist.

Kuid mis tahes huvitatud isik võib taotleda deklaratsiooni selle kohta, et välisriigi kohtuotsust tuleb või ei tohi tunnustada. Mittetunnustamise konkreetsed alused on sätestatud määruses. Avaldus tuleb hagiavalduse (*ricorso*) kujul esitada apellatsioonikohtule (*corte di appello*), kellel on territoriaalne pädevus kohtuotsuse täitmise piirkonnas, nagu on ette nähtud Itaalia siseriiklike õigusaktidega. Kohus teeb otsuse viivitamata – ta võib teise poole ära kuulata, aga ei pea seda tegema – ning otsusest antakse hagejale teada.

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahuse või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Kumbki pool võib tunnustamisotsuse vaidlustada otsuse teinud apellatsioonikohtus ühe kuu jooksul alates otsuse teatavakstegemisest (kahe kuu jooksul, kui teine pool elab teises riigis). Selles teises etapis tuleb ära kuulata mõlemad pooled vastavalt tavapärasele võistlevuse põhimõttele ning kohaldatakse kohtumenetlust käsitlevaid tavapäraseid eeskirju.

Vastuväitega kohta tehtud otsuse võib omakorda vaidlustada kassatsioonikohtus (vt määruse lisad).

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

Lahuse ja lahutus on reguleeritud selle riigi siseriiklike õigusaktidega, mida kohaldatakse mõlema abikaasa suhtes lahuse- või lahutusavalduse esitamise ajal. Kui abikaasad on eri kodakondsusega, püüab kohus kindlaks määrata kohaldatava õiguse, lähtudes riigist, kus paar on veetnud suurema osa oma abielus oldud ajast. Kohus võib selles küsimuses kasutada oma kaalutusõigust.

Kui kohaldatavates välisriigi õigusaktides puuduvad sätted lahuse või lahutuse kohta, kohaldatakse Itaalia õigusakte (1995. aasta seaduse nr 218 artikkel 31), s.t sellisel juhul kohaldatakse *lex fori* põhimõtet. Tuleb märkida, et Itaalia õigusakte kohaldatakse olenemata sellest, kas hageja on Itaalia kodanik või mitte, ning et Itaalia õigusaktidele võivad tugineda ka mittekodanikud, kes on abielus itaallasega, või kaks abielus olevat mittekodanikku. Itaalias lahuse- või lahutusavalduse esitanud Itaalia kodakondsusega abikaasade suhtes kohaldatakse Itaalia õigusakte isegi juhul, kui nad ei ole Itaalia residentid. Eri kodakondsusega abikaasade suhtes kohaldatakse selle riigi õigusakte, kus nad veetsid suurema osa abielus oldud ajast. Kuid kui asjaomase riigi õigusaktid ei sisalda lahuse või lahutust käsitlevaid sätteid, kohaldab Itaalia kohus Itaalia õigusakte.

Viiimati uuendatud: 15/10/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.